

انواع استعاره مکنیه
در غزل‌های
شمس تبریزی

نگارش: —————
جمیله طهرانی نسب

سرشناسه:
 عنوان و نام پدیدآور:
 مشخصات نشر:
 مشخصات ظاهری:
 شابک:
 نوعیت فهرست‌نویسی:
 موضوع:
 موضوع:
 موضوع:
 ردیف کنگره:
 ردیف دیو:
 شماره در سلسله:

طهرانی‌نسب، جمیله، ۱۳۵۱-
 انواع استعاره مکنیه در غزل‌های شمس تبریزی / مولف جمیله طهرانی‌نسب.
 تهران: نشر تعالی، ۱۳۹۴
 ۱۲۰ ص: ۱/۴ × ۵/۵ س.م.
 ۱۲۰۰۰ ریال ۷-۳۹-۷۵۴-۶۰۰-۹۷۸

قیبا
 مولوی، جلال‌الدین محمدبن محمد ۶۰۴ - ۶۷۲ ق. شمس تبریزی نقد و تفسیر
 استعاره در ادبیات
 شعر فارسی قرن ۷ ق. تاریخ و نقد
 PIR ۵۲۹۷ / الف ۸۷ ط ۹
 ۸ / ۳۱
 ۴۱۷۳۵۶۲

نام کتاب: انواع استعاره مکنیه در غزل‌های شمس تبریزی
 مولف: جمیله طهرانی‌نسب
 صفحه‌آرا: جعفر خدادی
 ناشر: تعالی
 نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 شابک: ۷-۳۹-۷۵۴۷-۶۰۰-۹۷۸
 نشانی پست الکترونیک: taalibook@yahoo.com
 نشانی اینترنتی: www.taalibook.com
 نشانی مرکز پخش: تهران میدان انقلاب، ابتدای جمالزاده شمالی، کوچه شهید بزمه،
 کوچه صالحی، پلاک ۴
 تلفن: ۰۹۱۲۲۰۲۷۴۲۵
 قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۹	مقدمه مولف
۱۱	فصل اول: زندگی و آثار مولوی
۱۴	آثار منظوم مولوی
۱۴	۱) مثنوی معنوی
۱۵	۲) غزلیات شمس
۱۷	آثار منثور مولانا
۱۷	۱) مکتوبات
۱۷	۲) فیه مافیه
۱۷	۳) مجالس سبعة
۱۹	فصل دوم: انواع استعاره
۲۱	تعاریف استعاره
۲۳	استعاره از دید مجاز
۲۳	ارکان استعاره
۲۴	قرینه‌ی صارفه
۲۵	انواع استعاره به اعتبار طرفین استعاره
۲۵	استعاره‌ی مصرحه
۲۷	استعاره‌ی مرشحه

۲۸		استعاره‌ی مصرحه‌ی مطلقه
۲۸		استعاره‌ی مکنیه
۳۰		انواع استعاره به لحاظ لفظ مستعار
۳۱		تقسیم‌بندی استعاره به لحاظ جامع (استعاره‌ی قریب و بعید)
۳۲		استعاره‌ی تخیلیه
۳۳		استعاره‌ی مرکب
۳۴		استعاره‌ی وفاقیه
۳۵		استعاره‌ی عنادیه و تهکمه
۳۷		حرق کنا با استعاره

فصل سوم: انواع استعاره مکنیه استعارات به کار رفته در سیمند غزل سوم دیوان شمس تبریزی

۴۱		استعاره‌ی کنا
۴۱		استعاره‌ی مکنیه با ساختار غرضافیه
۴۴		استعاره‌ی مکنیه با ساختار اضافیه
۴۸		تشخیص با ساختار غیراضافیه
۸۰		تشخیص با ساختار اضافیه
۱۰۰		استعاره‌ی تبعیه
۱۰۷		استعاره مرکب

فصل چهارم: نتیجه‌گیری

منابع و مأخذ

مقدمه مولف

در نوشتار حاضر به بررسی استعاره و انواع آن در غزل‌های دیوان شمس تبریزی پرداخته شده است.

به جهت سهولت، استعاره‌های یکصد غزل سوم، یعنی غزل‌های ششصد تا نهصد مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. در این غزل‌ها، انواع استعاره، از قبیل مکنیه و انواع آن، از قبیل تخیلیه، اصلیه، بعید و قریب مورد بررسی قرار گرفته است.

کاربرد استعاره در غزل مولانا، دایره وسیعی را فرا می‌گیرد و یکی از ویژگی‌هایی است که هویت شاعرانه کلام او را مشخص می‌سازد. در استعاره، ادعای یکسانی مشبه و مشبه‌به وجود دارد و بنابراین، تاکید و بلاغت بیشتری در این استعاره امور معقول و معنوی را برای خواننده محسوس و عینی می‌سازد. مولانا چندین بار در این مجموعه به همه پدیده‌های هستی، اعم از حسی و معنوی (آسمان، ماه، خورشید، آتش، دریا، اندیشه، خرد، تن، جان، عقل، عشق و...) جان بخشیده، لذا از تشخیص یک زیرمجموعه استعاره مکنیه است برای بیان مسائل عرفانی بهره جسته است.

مولف می‌کوشد تا دریابد چه تعداد استعاره مکنیه در غزلیات شمس به کار رفته و کدام نوع، کاربرد بیشتری داشته است. در خلال این بررسی نوآوری‌های استعارات مولانا نیز مشخص شده است.

جهت دسترسی آسان مطالعه‌کنندگان، سعی شده است انواع استعاره به صورت الفبایی تنظیم و طبقه‌بندی شود. در آدرس دادن ابیات، عدد سمت راست خط کج، بیانگر شماره ابیات و عدد سمت چپ، بیانگر شماره غزل می‌باشد.

در پایان نیز نویسنده بر خود فرض می‌داند تا سپاسگزار راهنمایی‌های اساتید
فرهیخته، جناب آقای دکتر اکرمی و دکتر قشقایی باشد.

جمیله طهرانی نسب

زمستان ۱۳۹۴

www.ketab.ir